

Universitätsbibliothek Wuppertal

C. Cornelii Taciti Opera Qvae Exstant

Tacitus, Cornelius

Antverpiæ, MDLXXXIX

Widmungsbrief

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-496](#)

ORDINIBVS

BATAVIAE,

IVSTVS LIPSIUS

dedicat consecratque.

ISTORIÆ, Ampliss. Ordines, magna dignitas est, magnus fructus. Memorias legere prisci æui, bella inter summos reges, populorum casus & occasus, dignitatem cum voluptate habet: nec pascitur solum eâlectione animus, sed adsurgit. Notare autem in historiâ varietates exemplorum, caussas euentorum, & ex iis fontibus præcepta deriuare ad vitam priuatam communemque, vtilitas est: quâ haud scio an maior esse possit ex vlo genere litterarum. Et priuata nunc omitto: reipublicæ quidem & populorum sana gubernatio, non ab aliâ magistrâ. Ut in naui dirigendâ, respectus habendus est ad Cynosuram: sic in publicâ administratione, ad facta prioris æui. Prudentia enim certè est, quæ respublicas constituit, seruat, auget: ea autem ab euentu rerum: & eventus non nisi ab historiâ, aut ab vfu. Sed ab vfu leuiter. quoniam in hoc angusto vitæ circo, citius ferè ad metam. peruenimus, quâm obseruare oculis licitum varios & reciprocos humanæ rei fluxus. Historia autem non vnius ætatis regionisque finibus circumscripta: sed omnium sæculorum gentiumque res gestas cum fide tibi ostendet, velut in tabellâ. Quapropter in omni gente, in omni æuo, iure culta historia: & antiquissimas litteras non nisi in memoriâ rerum propagandâ consumptas reprietis. Hanc Hebræi, hanc Græci, hanc Barbari sibi vindicant: nec vlla gens tam aliena ab humanitate fuit, cui non simulacrum aliquod historiæ & cura rerum tradendarum. Sed ea tamen non vniusmodi: & pro gentium populorumque ritu, varia, vt sic dicam, historiæ facies, & quasi forma. Est enim quæ bella, plurimum, & militiam

★★ 2

naret:

narret: est quæ togam induat, & pacis actiones. Quædam
in optimatum aut populi statu occupata est: alia sub regi-
bus dynastisque res gestas contexit. Nec utiles omnes no-
bis pari gradu. ea, ut censeo, maximè, in quâ similitudo &
imago plurima temporum nostrorum. Ut in picturâ fa-
ciem præuisam facilius agnoscimus: sic in historiâ noti
moris exempla. Cuius generis si vlla est fuitque inter
Græcos aut Latinos: eam esse Cornelij Taciti Historiam
adfirmatè apud vos dico, Ordines Illustres. Non adfert
ille vobis speciosa bella aut triumphos, quorum finis sola
voluptas legentis sit; non seditiones aut conciones Tribu-
nicias; agrarias frumentariâsve leges; quæ nihil ad sæcli
huius usum: reges ecce vobis & monarchas, & velut thea-
trum hodiernæ vitæ. Video alibi Principem in leges &
iura; subditosque in Principem insurgentes. inuenio ar-
tes machinasque opprimendæ; & infelicem impetum re-
cipiendæ libertatis. lego iterum eueros prostratosque
tyrannos, & infidam semper potentiam cum nimia est.
Nec absunt etiam reciperatæ libertatis mala, confusio,
æmulatioque inter pares, auaritia, rapinae, & ex publico
non in publicum quæsitæ opes. Utilem magnumque
scriptorem, deus bone! & quem in manibus eorum esse
expadiat, in quorum manu gubernaculum & reip. clavis.
Quem ego ut protraherem magis magisque in lucem; vi-
sum mihi, sicubi is obscurior breviorque, Commenta-
rio illustrare, & hunc laborem meum, Amplissimi Ordin-
es dare, dicare vobis. Merito vobis, siue meâ, siue Ta-
citi causa. Meâ, quia priuatim benefici in me fuistis, &
publicè in omne nomen litterarum, institutâ nuper Scho-
lâ, & reuocatis iis artibus quas superiorum temporum vel
calamitas, vel calliditas potius reiecerisset. Scilicet nole-
bant locum esse huic Soli, qui tenebras illustraret caligi-
nosî illius & variâ opinionum nube inuoluti æui. Taciti
causa; quia reuera is peculiaris quodammodo & proprius
gentis vestræ scriptor. Scriptor autem? imò cultor & ama-
tor. Ite ad eius libros. nullam gentem reperiatis inter ex-
ternas, cuius res vberiori stilo, fideliore curâ, benigniori
testimonio prosecutus sit. Veram vetustamque Batauiæ
descri-

descriptionem debet
illi vni Ciulem, &
bella, quæ etiamnum
inueniunt eti scru-
quid angulus vnu.
imperium & quinde-
cultâ lege fati, iam tu-
beratis. Et tamen p-
superiuer hic scripu-
hunc Commentariu-
ptus, non nihil fortu-
xternitati seruier.

descriptionem debetis illi: illi Cattos, & originem vestri:
illi vni Ciuilem, & cum principe terrarum populo gesta
bella, quæ etiam nunc cum inuidiâ leguntur, & fidem vix
inueniunt etsi scripta ex fide. Macti hac laude, ô Bataui,
quod angulus vnuis Europæ prouocare olim Romanum
imperium & quindecim legiones ausi sitis: non sine oc-
cultâ lege fati, iam tunc vindices & adsertores publicæ li-
bertatis. Et tamen perierat vobis seges illa æternæ gloriæ,
si periisset hic scriptor. Quem iure amate, colite: & vnâ
hunc Commentarium meum, qui etsi Taciti causa scriptus,
non nihil fortasse vestræ meæque (verum omen sit)
æternitati seruet.